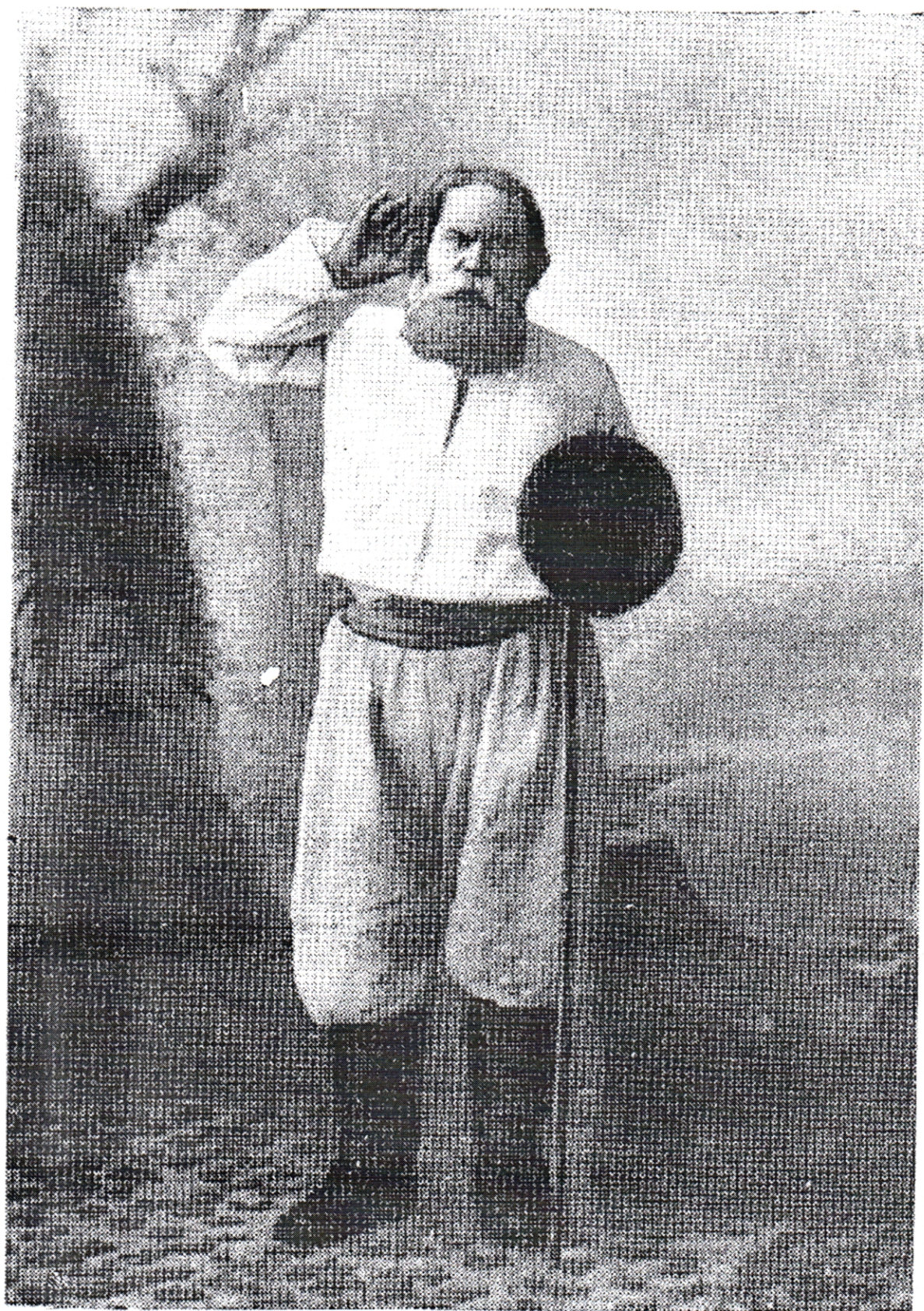

“СТО ТИСЯЧ”

П. Саксаганський у ролі
Бонавентури.

І. Карпенко-Карий в ролі діда мірошлика («Наймичка»).

І. Карпенко-Карий в ролі Назара («Назар Стодоля» Т. Шевченка).

Захоплення передовими діячами російської культури не обмежувалось драматургами. “В той час, - згадує С.В.Тобілевич, - Іван Карпович захоплювався російськими критиками і публіцистами - Добролюбовим, Щедріним, а особливо Белінським так, що навіть першого сина назвав на честь його Віссаріоном”.

Думки В.Белінського про театр, висловлені в статті “Литературные мечтания”, глибоко запали в свідомість Івана Карповича. І коли йому за блискучі виступи на сцені, як згадував його брат Михайло, “ хвалу співали”, він відповідав словами Белінського : “Чи любите ви театр так, як я люблю, тобто всіма силами душі вашої, з усім ентузіазмом, до нестями, на що тільки здатна палка молодість, жадібна і пристрасна до вражень красивого? Любіть театр так, як я його люблю, і тоді успіх наших вистав буде забезпечений...”

художнику добитись такого сприйняття комічних персонажів, йому потрібно самих персонажах розкрити найбільш типові і життєві, так їх показати, щоб вони, не втрачаючи своєї типовості, залишались смішними. В цьому і є найбільша сила комедії.

Учитель ознайомлює учнів з таблицею "Види комічного" (Таблиця №1)

Комічне (від грецького комікос – веселий, смішний) – одна з естетичних категорій: комічними називають ті явища та образи мистецтва, які викликають сміх. Комічне існує об'єктивно в житті, і його відображенням є комічне в мистецтві.

Сатира – художні твори, у яких різне викриття зображуваного поєднане з гострим осміянням, глумлінням. Письменники–сатирики основну увагу приділяють зображенню того, що з їх точки зору є негативним у суспільному та особистому житті людей, що заслуговує на гнівний осуд, різне осміяння.

Сарказм (саркадзо – рву м'ясо) – особливо дошкульна, викривальна насмішка, вияв крайньої ненависті й презирства до зображуваних явищ та людей.

Інвективна (оратіо інвектива – лайлива промова) – різкий, гнівний виступ, який звинувачує когось, чи спрямований проти чого-небудь.

Трагікомедія – це драматичний твір, в якому поєднані риси трагедії і комедії. Але найчастіше говорять про наявність у драмах трагічних образів і ситуацій, які різними своїми сторонами і трагічні і комічні. ("Мартин Боруля").

3. Оголошення теми і мети уроку

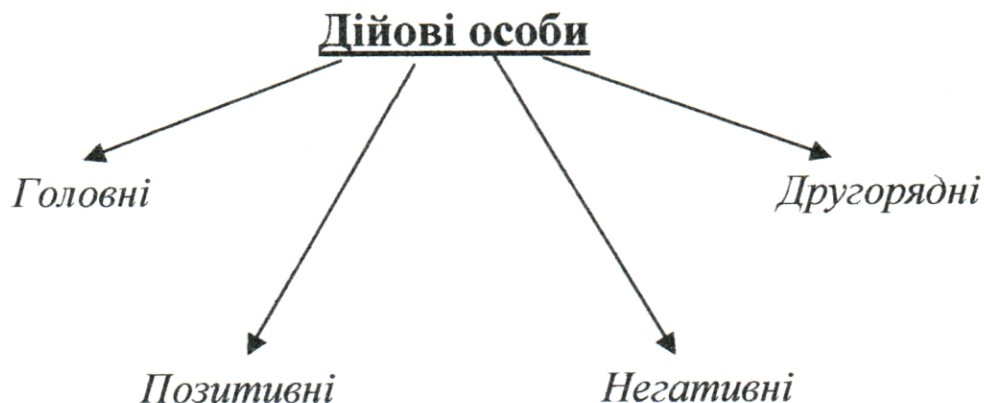
(Епіграф, який записано на дошці, вчитель зачитує, а учні занотовують у свої зошити).

Світ подібний до театру:
щоб грати в ньому успішно із похвалою,
беруть ролі за здібністю...

Г.Сковорода

4. Основна частина уроку

1. На дошку вчитель вивішує список дійових осіб і пропонує учням згідно з таблицею (Таблиця №2) поділити персонажів комедії на позитивні і негативні.

До дошки викликаються два учні, які заповнюють дві колонки.

Позитивні

Параска,
Роман,
Мотря,
Клим.

Негативні

Герасим Никодимович,
Калитка,
Савка,
Банавентура,
Невідомий,
Гершко.

2. Учитель нагадує, що згідно до теми уроку “Згубний вплив грошей на персонажа комедії ...” ми повинні зупинитися на аналізі негативних образів - персонажів .

Головний герой комедії – об’єкт викриття всіх негативних рис характеру, осуду і сміху – Герасим Никодимович Калитка. Найважливішою метою і основним сенсом його життя є гроші.

Щоб викрити вади його характеру вчитель вдається до методу заперечення. Він видає усі негативні риси за позитивні, зачитуючи цитати з контексту, а учні повинні заперечити , підтвердивши свої відповіді цитатами.

Учитель. Герасим Никодимович дуже кохає свою дружину. Він використовує кожен зручний момент , щоб приголубити її (Зачитує цитату).

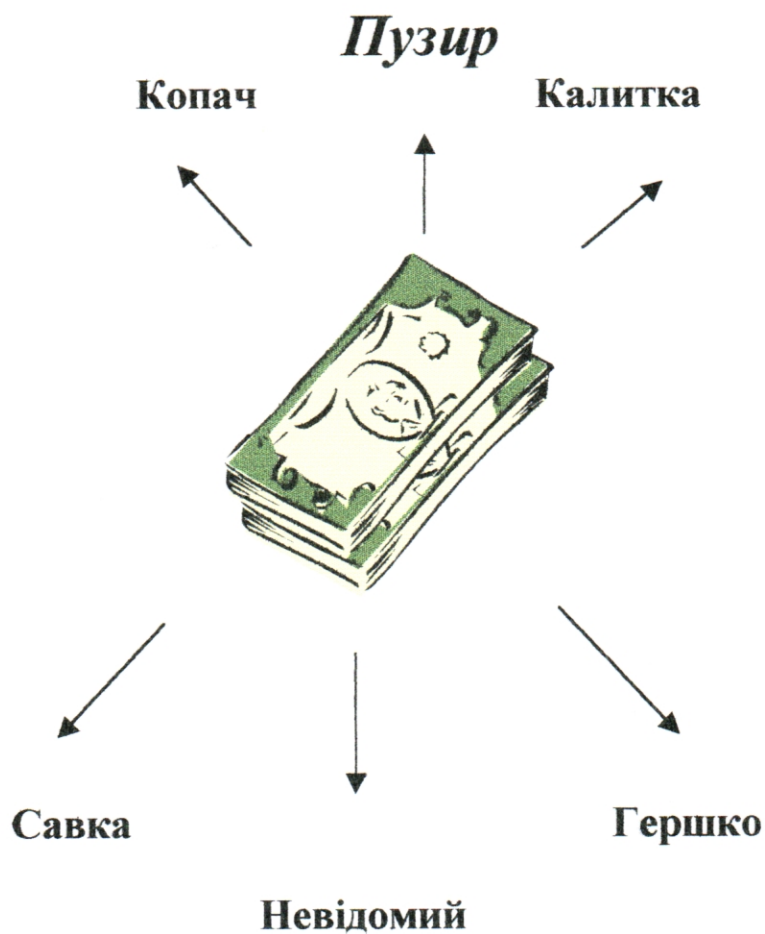
Савка. Здрастуйте, з недількою будьте здорові.

Герасим. Спасибі , будьте і ви здорові.

Савка. А ви з старою, як сизі голуби, і досі буркочете?

Герасим. Еге!..Нема нікого, то ми собі у двох...

Савка. Нагадали молодощі і буркотали?

Наступний негативний персонаж комедії-Невідомий. Саме він пропонує Герасиму Никодимовичу придбати фальшиві гроші. Задля прибутку (грошей) він придумав собі новий спосіб наживи-“гендель”.

Не в і д о м и й . Нікого нема... Охо-хо-х! Трудно теперечки жить на світі. А через чево і трудно? Через того, що багато розумних понаставало... Усі торгують, а покупателі тільки глазами купують, і торгівлі нема – один убиток. Так я сібе видумал нову корекцію: хорошій будет гендель, ежелі удасться... Попробуем!..

Невідомий – не просто обманщик, він державний злочинець, адже гроші, які він продає, попадають і в державні структури (банки, каси, магазини тощо). Отже він чинить подвійний злочин: проти людини і проти держави, а керує ним жадоба до наживи, прагнення мати якнайбільше грошей.

Бачачи перед собою легку здобич, Невідомий з радістю шахрує: перед ним тупий, неосвічений чоловік, якого заповонила жадоба наживи, який не знає навіть міст України.

Ну як такого не обманути.

Не в і д о м и й . У нас порядок; фірма поштенная, товар з Лондона прямо їдють в кожаних мішках; ежелі візьмете, то скажіть, скільки вам нужно,- я буду телеграму пускати у Адессу, і англичанин сам вивезе їх на нашу станцію.

Іще один Єврей, який не хотів працювати, а заробляв гроші на продажі інформації – Гершко Маюфес. Це – хитра людина, яка дізнається про збіднілих поміщиків, котрі продають свої землі, і “новоспеченим хазяїнам”.

Г е р а с и м . А чого ж ти приїхав до мене?

Г е р ш к о . Єсть гендель – хотіте купити землю?

Г е р а с и м . Оце спитав! Та чи єсть же на світі такий чоловік, щоб не хотів землі купити? Тут під боком межа з межею Смоквинова земля: неперепахана, ставок рибний – а! Та все лини на карасі – можна грошики лупити у городі.

Г е р ш к о . Ну, і ви хочете покупати цю землю?

Г е р а с и м . Ох, хочу, голубчику, хочу! І вдень, і вночі тільки про це й думаю... Одна біда – грошей не вистача.

Г е р ш к о . Я можу вам помагати покупати землю Смоквинова.

Г е р а с и м . Як? Грошей даси?

Г е р ш к о . Зачім гроші? Ми грошей не маємо, ми із розумом живемо.

Г е р а с и м . Як грошей нема, то й розуму біг дасть.

Г е р ш к о . Помиляєтеся, Герасим Никодимович, не так: як розум є – будуть гроші! Хе-хе-хе!

Г е р а с и м . А може, так. Ну, покажи ж твій розум.

Г е р ш к о . Извольте, з нашим удовольством: Смоквинов позичає на улущеніє хазяїства п'ять тисяч! Хе-хе-хе! Яке там улущеніє? Пхі! Между прочево, мнє досконально звісно, що він уже п'ять іменієв проїв. Ну, добре, нехай собі їсть!.. Він любе смачно їсти, а ви любите землю... Давайте єму п'ять тисячов

Гершком, як і попередніми негативними персонажами, також керують гроші. Через них він і образи готовий витерпіти і плазувати перед Калиткою.

Одним із цікавих персонажів є Бонавентура. Це образ бідного селянина, який спить у хліві біля худоби, харчується з ласки Калитки, але попри це все його теж мучить жадоба до наживи. Він скрізь шукає скарби.

Копач рятує Калитку від смерті (він знімає Герасима Никодимовича з петлі) і говорить ту репліку, яка є останньою монеткою у наш грошовий гаманець.

К о п а ч . Бризкайте водою.

Бризкають. Герасим піднімається.

Та годі вам, Никодимович, убивається. Заспокойтеся нащот грошей! От поїдемо на Боковецьку, там є гроші, там є сила грошей, вірте, що достанем. Мені само провіденіє указує цей путь... Примети які: скала, копил так і копил так, а посередині кам'яна фігура... не я буду...

Останнім, кого вписує вчитель у табличку, є Пузир. Цей образ не є персонажем твору, але до цього всі рівняються, його приклад ставлять. Прагнуть “дорости до його рівня”, з ним прагнуть поріднитися тощо.

4. учитель пропонує учням знайти спільні риси, притаманні усім негативним персонажам, якими керуються ці образи в житті.

Учні називають ці риси і записують їх.

1. Неосвіченість
2. Зажерливість
3. Невігластво
4. Ненаситна жадоба до наживи
5. Хижацтво
6. Жорстокість
7. Скупість
8. Духовна обмеженість
9. Безбожність
10. Надмірне честолюбство
11. Хитрість тощо

5. Підсумок уроку

Гра “Темна конячка”

На дошці висять фотографії персонажів комедії, закриті папером. Учні повинні вгадати, кого на них зображено, уважно прослуховуючи цитати з комедії.

Фото1 (Калитка): Ох, землянько, свята землянько,- божа ти донечко! Як радісно тебе загрибати до купи, в одні руки... І все то гроші, гроші, гроші...”

Фото2 (Бонавентура): Хазяйств енный мужик – велике діло! Ворушіться, ворушіться Крутіть головою: купили у Борща, купуйте у Смоквинова, а там у Щербини... Пани горять, а мужички з пожару таскають...

Фото3 (Пузир) Про кого Калитка говорить:”Ой,...! Глядіть, щоб ви не полопались, а замість вас Калитку розіпре грошвою...”

2. Які види комічного використано у комедії Івана Карпенка-Карого ”Сто тисяч”?

3. Що мало згубний вплив на персонажів комедії?

6. Домашнє завдання.

Напишіть твір –роздум на тему:

Згубний вплив грошей на персонажів комедії Івана Карпенка-Карого ”Сто тисяч”.

І. Карпенко-Карий в ролі Калитки («Сто тисяч»).

“Гроші”